

ПРИВАТНА БІБЛІОТЕКА
ОСИПА І АНАСТАЗИЇ КОЧАН
ЗДА

**УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ
СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ
В РИЗІ**

ВИДАННЯ УРЯДУ ПРЕСИ І ПРОПАГАНДИ ЗАХ. УНР.

ВІДЕНЬ, 1920.

Вступне слово.

Галицька Делегація в Ригу вїїхала з Відня дня 11. вересня 1920 р. і прибула на місце дня 26. вересня. Завданням її було, не брати участі в конференції між Поляками й більшевиками навіть в разі запросин, тільки на місці інвїгілювати хід нарад і в разі потреби внести протест проти вирішування галицької справи.

Побоюючися, що ізза комунікаційних перепон не зможе приїхати на час до Риги, внесла Делегація вже з дороги телеграфічно правно-державне застереження на адресу Президії Мирової Конференції. Делешу цю дістала в руки польська делегація й затаїла її, що Галицька Делегація ствердила по приїзді в Ригу. Супроти того вручила вона дуплікат згаданого застереження президіям обох переговорюючих сторін, як також оловістила в пресі разом з іншими нотами, які тут подаємо в повнім тексті і в хронологічнім порядку.

Крім нот подаємо тут ще офіційальне „визначення“ галицької справи Польським Пресовим Бюром (яке своїм змістом кидає відповідне світло на клеветничу як звичайно акцію Поляків), як також відповідь на це визначення. Вкінці оповіщуємо виданий спільно з Білорусинами поклик до всіх народів і в додатку заяву Найвищої Ради Антанти в справі Галичини, яка між чужими кореспондентами в Ризі, викликала велике вражіння.

Відень в жовтні 1920 р.

1.

Штетин, 21. вересня 1920.

Президія Мирової Конференції Рига.

Як публично оголошено, відбувається Мирова Конференція в Ризі в цілі визначення державних границь між Україною, Росією і Польщею.

Оця ціль не може бути осягнена без вирішення питання про державну будучність Східної Галичини, котра лежить на розмежу воюючих сторін.

Судьба території Східної Галичини найбільше інтересує населення цієї території, з'особна українське, яке представляє там значно переважаючу більшість та рішучо домагається незалежної галицької держави.

На підставі принципу самоозначення народів вважаємо нашим правом і обовязком, як Делегація Національної Ради Східної Галичини і її Уряду, застеретися перед Вашою Конференцією проти вирішування державного становища Східної Галичини без нас, так, як усяке рішення дотично цієї території без згоди населення Східної Галичини, зглядно Національної Ради, як його легальної представниці, булоби знасилуванням права самоозначення, якого наше населення ніколи не стернить.

Делегація просить Президію подати отсе державно-правне застереження до відомості Мирової Конференції.

Уповажена Делегація Національної Ради Східної Галичини і її Уряду: Др. Кость Левицький голова, Ернест Брайтер, Др. Осип Назарук, Др. Лука Мишута члени делегації.

2.

Рига, 27. вересня 1920.

Президія Мирової Конференції Рига.

Для 21. ц. м. внесли підписані, як уповажнена Делегація Національної Ради Східної Галичини і її Уряду телеграфічно зі Штетина надане державно-правне застереження на адресу Президії Мирової Конференції в Ризі. Отся депеша з невідомих нам причин не дійшла до відома Конференції, супроти чого предкладаємо в прилозі дуплікат цього застереження.

Оскільки ми дізналися зі звітів Мирової Конференції, що на її засіданню з 24. ц. м. піднесено справу незалежності Східної Галичини та визнання її національно-державного представництва (Національної Ради).

Тепер вважаємо за вказане бачше узасадити наше державно-правне застереження в справі Східної Галичини:

1. Всевародним Конгресом Східної Галичини, що відбувся у Львові 19. жовтня 1918 р. проклямовано

уконститування самостійної української держави на території Східної Галичини, на засаді права самоозначення.

2. Отсим Конгресом повликано до життя Національну Раду Східної Галичини, що признала рівноправність всіх народів цієї державної території.

3. З тої Національної Ради вийшов її державний уряд, який обияв владу з 1. листопада 1918 р. та zorganizував армію, адміністрацію і судівництво на території Східної Галичини.

4. Національна Рада Східної Галичини, як її парламент узвала закон про державну репрезентацію, признаючи на підставі загального голосування представництво в державі всім народам, що замешкують Східну Галичину, в процентовім відношенню їх населення.

5. Проти виконаного в тої спосіб права самоозначення Східної Галичини, як окремої держави вступила війною Польща для своїх імперіалістичних цілей і по девятимісячній боротьбі, при сильній чужій підмозі, перемогла й окупувала уладжену східно-галицьку державу. Від того часу, вже більше як рік, провадить там плянову екстермінацію єупроти українського і жидівського населення.

6. Девятимісячною одиодушкою обороною виявив наш народ рішучу волю: жити самостійним державним життям.

7. Всякі утвердження, жовби населення Східної Галичини хотіло злуки з Польщею є негідні з дійсністю. Протявно, так українське населення (около 70%), як найже все жидівське (около 13%) і навіть значна часть польського населення жадає самостійности східно-галицької держави, яка дає повні культурні, суспільні, економічні і політичні свободи всім народам, що замешкують її територію.

З цих причин всяке янше вирішування державної судьби Східної Галичини проти впливленої вже волі населення, булоби ярким потоптаням загально признаного права самоозначення народів.

Уповажнена Делегація Національної Ради Східної Галичини і її Уряду: Др. Кость Левицький голова, Ернест Брайтер, Др. Осип Назарук, Др. Лука Мншуга члени делегації.

3.

Польська заява проти нашої Делегації.

Рига, 30. вересня 1920 р.

Польське пресове бюро оголосило в рижських часописах такий комунікат:

„З приводу вісток тугешної пресн, які говорять про приїзд до Риги української делегації з К. Левицьким і комуністом Брайтером на чолі, доводить польська аґентура до відома пресн, що згадані особи нікого не репрезентують.

Ці елементи, котрі заснували в р. 1918 Українську Раду з Петлюрою на чолі і стояли у війні з Польщею заключили з польською державою мир на основі признання автономії Східної Галичини і укріплення незалежної України на схід від ріки Збруч.

Тепер існують дві українські держави: Україна Петлюри і Павленка, котра бореться проти більшовиків і саме завіяла Камінець Подільський, Проскурів і Ново-Константинів, — і радянська Україна Раковського. Котра із цих партій побідить — покаже найблища будуччина.

Третя Україна гермапофіла Петрушевича, котрий розєднався з Петлюрою і вислав до Риги делегата Левицького, в легендою; ніякий український жовніар за нею не постоїть“.

• 4 •

Відповідь нашої делегації на комунінат польського пресового бюро.

Рига, 1. жовтня 1920 р.

Рижські часописи привосять отсю відповідь нашої делегації на польську заяву:

1. Польське пресове бюро п'ятує п. Ернеста Теодора Брайтера, члена східно-галицької делегації, як „комуніста“. Намір яшний: адискредитувати делегацію перед державами антанты. Е. Т. Брайтер, Поляк,

довголітній посол міста Львова (від 1900 р.) все стояв на принципі рівноправності всіх націй Галиччини і як незалежний соціаліст все неустрашно поборював надужиття галицьких верховодів. *Inde ira.*

2. Твердження, начебто Петлюра на чолі заснованої 1918 р. Української Ради заключив з польською державою мир на основі припання автономії Східної Галиччини, суперечне з фактами, бо Петлюра від 1918 р. є тільки членом Директорії Київської України, а ніколи не був членом Української Національної Ради Східної Галиччини. На чолі цієї Української Ради для Східної Галиччини стоїть як її президент від 1918 р. до тепер Др. Євген Петрушевнич, котрий ніколи не заключував з польською державою миру відносно Східної Галиччини.

3. Правдою є, що існують тепер дві українські держави, імено: Київська Україна, котра передне належала до Росії і тепер заступлена на мировій конференції українським радянським правительством, і східно-галицька Україна, котра передне належала до Австрії, з котрої Національна Рада вислала прибувшу сюди східно-галицьку делегацію. Що відноситься до Петлюри, то під цей час він разом з Поляками воює під Проскуровом проти совітських військ і не стоїть в ніякій зв'язі зі східно-галицькою Національною Радою.

4. Президентом східно-галицької Національної Ради Дровл. Євгенови Петрушевичеви робить тепер

польська заява закид „Гермавофільства“. В роках 1914—17, коли Поляки старалися про прихильність Німеччини, закидали вони тому самому Дрови Петрушевичеві і його товаришам „антантофільство“, чим довели до запроторення тисячів галицьких Українців в австрійських в'язницях.

5. Чи східно-галицьке питання належить до обсягу „легенд“, за які не стане ні один український жовняр — це доказують довголітні кроваві боротьби і певгаваючі повстання східно-галицького населення проти польської анексії, вперте спротивлювання Поляків проти плебісциту у Східній Галичині, а також становище держав антанти, котрі вважають Східну Галичину окремою державною територією.

5.

Рига, 7. жовтня 1920 р.

До Мірової Конференції в Ризі!

Уповноважена Делегація Національної Ради Східної Галичини і її Уряду прибувши в Ригу, аби боречи державно-правні інтереси Східної Галичини не зголошувалася до участі в нарадах Мірової Конференції, бо вважала інтересовані воюючі сторони: Польщу та Совітську Росію і Совітську Україну за некомпетентне форум до вирішування державної справи Східної Галичини.

Колиж в тоці нарад Конференції, Делегація Со-вітської Росії і України, визнавши державну незалежність Східної Галичини, піддалася напорови польської Делегації та згодилася прийняти в прелімінарнім мировім договорі таку демаркаційну границю, що Галичина припадає на захід від неї, то вважаємо нашим обовязком, як заступники легальної влади Східної Галичини, заложити огеня найбільш рішучий протест проти всякого, хочби лиш тимчасового, розпоряджування землею Східної Галичини, чи зі сторони Польщі, чи зі сторони Росії або України, бо всяке дотично східно-галицької території рішення без згоди представників Національної Ради Східної Галичини є ярким насилуванням права самоозначення населення цієї території. І тому таке вирішення не може мати ніякого значіння та його ніколи наш народ за важне не признасть.

Самовільне вирішування про державну територію Східної Галичини мировим договором між Польщею а Росією і Україною прямо нарушує волю народу Східної Галичини, узнану постановою Найвищої Ради держав антанти з 11. липня 1919, прийятою також Польщею, котрою заporučено, що про державне становище Східної Галичини на підставі права самоозначення вирішить в останній інстанції її населення.

Судроти цього протестуємо проти тракто-

вання державної справи Східної Галичини як внутрішньої справи Польщі, бо український народ цієї території, що ніколи не хотів і не хоче належати до Польщі, реалізуючи своє державне право проти анекційних наступів Польщі, виборів у міжнародних зносинах за останні два роки: признання Східної Галичини окремою державною одиницею, окремим підметом міжнародного права.

Вкінці, протестуючи проти всякого значіння, важности і правної сили мирового договору Польщі з Савітською Росією і Україною дотично сідно-галицької території, підносимо, що справа державної самостійности Східної Галичини в як пайкоршій часі повинна бути остаточно вирішена світовою конференцією, згідно з волею населення цієї території, бо годі допустити, аби по розпаді Австрії всі її народи одержали на підставі права самоозначення свої державні території, а тільки один український народ, на своїй штомій галицькій території підданий був під безпощадну владу свого відвічного польського ворога, що його вже тепер печуванням в світі нелюдським способом викищує, хоч Польща немає признаної Східної Галичини.

Уповажена Делегація Національної Ради Східної Галичини
і її Ураду :

Др. Кость Левицький. голова.

Ернест Брайтер, Др. Осип Назарук, Др. Лука Мишуга.
члени Делегації.

До Всіх!

Сміливий протест Делегації Білої Русі й Східної Галичини проти імперіалістичного завоювання їх земель на основі римського прелімінарного договору.

В Рві підписується сьогодні прелімінарний мировий договір між Польщею й Росією, який не тільки не уладить відносин на сході Європи, але ще більше розогнитиме народну боротьбу. Консеквенцією цього договору являється безправне знаєслухання волі цілих народів, старі землі яких переторговано як приватну власність відповідно до забаганок зарозумілого імперіалізму. Жертвою цього торгу впади передовсім Біла Русь, якої територію безправно розпихатовано на користь Польщі і Росії, та Східна Галичина, яку в цілості поляшено на поталу Польщі, як також інші старі українські землі: Холмщина, Волинь і Поділля. А незадовго почувуть наслідки того торгу Литва і інші прибалтійські держави.

І Біла Русь і Східна Галичина вже зреалізували й виконали своє право самоозначення, оснували свої держави, запоручуючи рівноправність всім національним меншостям, вибрали легальні правительства, зорганізували свої армії та завели свою державну адміністрацію.

Проти Східної Галичини виступила імперіалістична Польща війною і по довготривалій, кривавій боротьбі

удалося їй перемогти чужою допомогою і залити са-
датчиною цю країну. Від того часу шаліє на тих землях
страшний імперіалізм, вигублює десятки тисяч невинних
людей, тисячі гніють в польських тюрмах і таборах
інтернованих, тисячі розстріляно або повішено за любов
до їх Рідного Краю. Спалено і зрівнано зі землею цілі
полоси Білої Русі і Східної Галичини, тисячі людей
з тих країн мусіло покидати свої хати і блукати без
хліба й пристановища по відлїй Європі, викликаючи
загальне співчуття. А проти тих, що остали на місцях,
провадить Польща погроми-варварську екстермінаційну
боротьбу, відмовляє їм доступу до національних шкіл,
урядів, вільного слова до життя.

Все те робить Польща в тії цілі, щоб експльо-
тувати ті багаті в сирівці країни, не на користь жем-
капців тих земель, знищених війною, а на користь пара-
зитного життя польських можновладців.

Хоч згаданий прелімінарний договір визнає
незалежність і суверенність Білої Русі
і України, а Східна Галичина вже перше
визнана державами антантти як окремий
державний організм, то всежтаки, як довго триває
окупація на тих землях, як довго окупантине будуть
примушені забрати свої війська з чужих для них територій,
так довго окуповані землі остають під тяжким ярмом
неволі і про дійсний мир не може бути бесіди.

Боротьбу проти всякого імперіялізму провадно і будемо провадити до кінця. Анемо до Всіх в іа найсвятіах клячів люаства, в іа культури миру і люаькості: Поожіть нам в боротьбі о право до життя, дайте нам поміч в боротьбі за свободу! Коли Ви схочете, то зожете вплинути на свої правительства, щоби не допоагали імперіалістам заавити народя, що боряться за свободу! Чиж по розбиттю старих тюрем народів мае поавтати нова польська тюрма? Сновіть свій обовязок супроти поневолених і скажіть своє тверде слово:

Републіка Білоруська мае право до життя і повної свободя!

Републіка Галицька мае право до життя і повної свободя!

В Ризі, дня 8. жовтня 1920

За делегацію Білої Русі:

Вааав Ластоуаі, голова делегації.

Олександр Цвікевіч, Олександр Головіньскі, Антон Ауокнік,
члени.

За делегацію Східної Галичини:

Др. Кость Левицький,
голова делегації і член галицького правительства.

Ернест Т. Брайтер, посол'столичного міста Львова.

Др. Осип Назарук, б. міністер Україа.

Др. Лука Мишуга, о. Йосафат Яа, члени.

7.

Постанова Найвищої Ради коаліційних і усоюзнених держав з 11. липня 1919.

„Польське правительство буде уповновласнене завести в Східній Галичині цивільну управу після того, як воно заключить з коаліційними і усоюзненими державами умову, котрої застереження (клявзулі) мусять в якнайбільшій мірі забезпечувати територіяльну автономію, як і політичну, релігійну й особисту свободу населення. Отся умова буде спиратися на право самоозначення, яке населення Східної Галичини виконає в останній інстанції відносно своєї політичної приналежности. Час, в якому буде це право виконане, означать коаліційні і усоюзнені держави, або орган, якому вони дадуть на це повновласть“.
